

Już w osiemnastym wieku

Wynaleziono pierwsze maski gazowe

Zdawało się nam wszystkim, że maski przeciwgazowe są dopiero wynalazkiem z wojny światowej. A tymczasem okazuje się, że pierwszą maskę zawiązaną Francuzowi nazwiskiem Pilâtre de Rosier. Jest to ten sam Rosier, który pierwszy dokonał próby lotu na balonie wolnym i zabił się pod Boulogne, w wieku zaledwie 29 lat, podczas próby przebycia kanału La Manche.

Ten właśnie de Rozier w dniu 21 marca 1785 roku przedstawił paryskiej akademii urządzenie sporządzone przez siebie aparat, który nazywał respiratorem. Do aparatu dołączony był dokładny jego opis, z którego wynika, że ta maska była tubą z nasyczonej kleistą substancją taftą.

Nawet ozolgi i inne tego typu wozy pancerne nie są wynalazkiem ostatniej doby. Są niewątpliwie ulepszone w porównaniu z tymi, jakie istniały dawniej, ale już historia starożytna notuje liczne aparaty wojenne z tej dziedziny.

A więc za króla Cyrusa używano do atakowania nieprzyjaciela dużych beczek, obitych żelaznymi obręczami, beczki te osadzano na

niskich osiach, dla zapewnienia dużej równowagi, a na sprychach kół umieszczano długie na półtora metra kosa. Pyrrhus nieraz używał podczas bitew słoń, okrytych płytami ze spiżu. Słońce te na wysokości tak udekorowane słońce czyniły w nierzyjańskich szeregach za każdym poruszeniem trąby.

Wojska Dariusza posiadały 200 wozów specjalnych, które jeden z kronikarzy rzymskich tak opisuje: „Wóz taki posiadał z przodu dźwidy, a z obu boków po trzy włócznie. Przy piastach (w środku kół) wbite były kosa w taki sposób, że taki wóz ciął na kawałki wszystko, co spotkał na swej drodze”.

Wielki uczyony grecki, Archimedes, wynalazł niezwykle silny katapultę oraz obrzynie łapy żelazne, któreimi chwytano od strony dna rzymskie galery i podnoszono je w górę. Jego też wynalazkiem były owe zwierciadła paraboliczne, przy których pomocy podpalano statki nieprzyjaciela.

skie ze znacznej nawet odległości.

Leonardo da Vinci, najwzschodniejszego bodaj geniusza świata, mówił o armacie parowej, którą nazwał „arcepiorunem”. Taka armata wyrzucała kule żelazne na daleką odległość.

A podczas oblężenia Antwerpii w r. 1585 jakiś statek piekielny podpłynął pod most na Skaldziei wysadził go na drobne cząstki; na statku znajdowało się parę tysięcy kilogramów prochu, to też wzniesienie pożaru spowodowało straszny wybuch, w którego skutku z mostu pozostały drobne tylko ślady.

Dziwne metody oszczędności koncernu naftowego „Małopolska”

Urzednicy koncernu „Małopolska” nadsyłają nam list, w którym opisują metody „oszczędnościowe” koncernu „Małopolska”. Mianowicie koncern prowadzi szereg nierentownych przedsięwzięć, obsadzonych przez ustosunkowanych dyrektorów, zamiast zmniejszyć pensje dyrektorskie koncernu „Małopolska” od roku 1928 stale redukuje pensje urzędnicze. Urzednicy zostali pozbowieni stopniowo 13 pensji, bilansowego, węgla i w naturze trzykrotnie zredukowała pobory,

Sredniowieczne fortyfikacje odkryto w Poznaniu

Podczas kopania fundamentów na placu Kolegiackim w Poznaniu, natrafiono na mury dawnej fortyfikacji miejskiej. Jeden z tych murów szerokości jednego metra, ze względu na formę cegły, sposób jej wykładania oraz wczesno gotyckie wiązanie, wskazuje na pochodzenie z XIII wieku. Do muru tego przylegają fundamenty z przybudówek z późniejszych czasów. Równoległe do tego muru biegnie drugi, znacznie szerszy, który najprawdopodobniej pochodzi z początków wieku XV. W pobliżu miejsca, gdzie obecnie znajduje się starożytny mur, istniała w dawnym Poznaniu brama wodna, oraz mała wieża obronna z końca XIII wieku. Dalsze odkopywanie fortyfikacji odbywa się pod nadzorem miejskich władz budowlanych oraz wojewódzkiej władzy konserwatorskiej.

PAŹDZIERNIK	SŁOŃCE	
	wschód	zachód
	6-20	16-19
KSIĘŻYC	wskód	
	14-14	1-5
Dł. dnia	Ubyło	
	9-59	5-48

Dziś św. Ewarysta
Jutro św. Sabiny

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

WIELKI: Przedstawienie zawieszone.

NARODOWY: „Śluby Panieńskie”.

NOWY: „Dowód osobisty”.

LETNI: „Cwiartka papieru”.

POLSKI: „Klub Pickwicka”.

MAŁY: „Zwycięska pieśń”.

KAMERALNY: „Matura”.

ATENEUM: „Szkoła żon” z lara-

czem.

MALICKIEJ: „Profesja pani War-

ren”.

CYRULIK WARSZAWSKI: „Kariera Alfa Omegi”.

OPERETKA przy ul. Karowej:

„Wesoła wdówka”.

26

Poniedziałek, 26 października

6.30 „Kiedy ranne...” 6.33 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (pl.). 7.15 Dzień. por. 7.30 Muzyka (pl.). 8.00 Aud. dla szkół.

11.30 Aud. dla szkół (dla dzieci st.). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Miniatury instrumentalne (pl.). 12.40 „Po co istnieje poradnia dla matek” — pog. — wygl. A. Gołębianka. 12.50 Dzień. połudn.

15.00 Wiad. gosp. 15.15 Muzyka lekka i tan. w wyk. Małej Ork. P. R. z udz. W. Stępniewskiego. (refreny). 15.55 „Wszystkiego po trochu” — aud. dla dzieci w opr. W. Tatarkiewicz - Malkowskiej i H. Ładosza. 16.15 „Nowa pisownia — wskazówki praktyczne” — dr. H. Friedrich. 16.30 „Z popularnych operetek” — ork. wojsk. (z Poznania). 17.00 „Staszic i Kołtaji” — odczyt — wygl. prof. I. Chrzanowski (z Krakowa). 17.15 Muzyka kameralna (pl.). 17.50 „Mrowisko i jego goście” — pogad. — wygl. Urbanski (z Poznania). 18.00 Pogad. aktualna. 18.10 Wiad. sport. 18.20 Konc. rekl. 18.45 Progr. na jutro. 18.50 „O zarządzaniu gospodarstwem” — pog. — wygl. inż. F. Zoll. 19.00 Aud. muzyczna p. t. „Kopieśmy ziemniaki” w opr. R. Siekańskiego (z Krakowa). 19.30 Muzyka salon. w wyk. Małej Ork. P. R. z udz. A. Boguckiego (piosenki). 20.45 Dzień. wiecz.

20.55 Pogad. aktualna. 21.00 Powsz. Teatr Wyobraźni: „Sprzedam kamień” — humoreska radiowa. Napisał J. Czyżewski. Osoby: Malarz — Z. Karzewski. Jubiler — St. Łapiński. Wywiadowca policji — JAN KURNAKOWICZ, Dama z pieskiem — M. Zabczyńska, Dziennikarz — A. Bogucki, Przyjaciółka malarza — J. Roland. 21.45 Współczesne ballady odpowiada J. Golewska. W progr. utwory R. Benatky’ego i Nieck’a. 22.00 Konc. w wyk. Ork. Symf. P. R. z udz. T. Magyara (skrzypce) wyk. ork. E. Dolnaniy: Koncert skrzypcowy (II wykonanie) — wyk. z tow. ork. T. Magyara, R. Palester: Wariacje symfoniczne — wyk. ork. 23.00 Muz. tan. (pl.).

Wtorek, dn. 27 października

6.30 „Kiedy ranne...” 6.33 Gimnastyka. 6.50 Muzyka (pl.). 7.15 Dzień. por. 7.30 Muzyka (pl.). 8.00 Aud. dla szkół. 11.30 Aud. dla szkół (dla dzieci ml.).

Obrazek p. t. „Jak mama-kura i mama-fasola rozmawiały o swoich dzieciach” — w opr. S. Kisielewskiej. 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Mała Ork. P. R. 12.40 „Skrzynka roln.” 12.50 Dzień. połudn.

15.00 Wiad. gosp. 15.15 Tańce stylizowane francuskich kompozytorów (pl.). 16.00 „Stolica i jej sprawy”. 16.10 „Zycie kult. stolicy”. 16.15 „Skrzynka P. K. O.” 16.30 Ork. P. R. pod dyr. M. Mierzejewskiego. 17.00 „Kobieta w zawodzie prawniczym” — pogad. — wygl. W. Woytowicz-Grabinska. 17.15 „Sonaty skrzypcowe Beethovena” (II audycja). W programie Sonata Nr. 2 op. 12 A-dur w wyk. J. Lefida (fortepian) i L. Kmitowej (skrzypce). 17.35 Utwory organowe w wyk. J. Kucharzkiego. Transm. z Konserwatorium Warsz. F. Mendelssohna: Sonata d-moll z wariacjami, E. M. Bossi: Scherzo g-moll. 17.50 „Piszę powieść” — monolog J. Cicierskiego w wyk. autora. 18.00 Pogad. aktualna. 18.10 „Sport w miastach i miasteczkach” — pogad. (z Poznania). 18.20 Konc. rekl. 18.45 Program na jutro. 18.50 Pogad. aktualna. 19.00 „Dyskutujemy”: „Rekord czy zdrowie” — dyskusję zagai B. Wasylewski. 19.20 Potpourri z operetek Fr. Lehara w wyk. Ork. T. Seredyńskiego (ze Lwowa). 20.00 „Rozmowa muzyka ze słuchaczami radia” — przepr. prof. Br. Rutkowski.

20.15 Marian Anderson w swoim repertuarze (pl.). 20.30 Dzień. wiecz. 20.40 Pogadankę o operze „Il Maestro di Capella” — wygl. prof. K. Stromenger.

20.50 „Il Maestro di Capella” — opera F. Paer’a. Dyryguje U. Tansini (transm. z Turynu). 21.30 Kwadrans poezji T. Lenartowicza — w oprac. St. Flukowskiego. Recytuje H. Gallowa. 21.45 Włoskie pieśni ludowe (Tr. z Turynu). 22.15 „Płyta za płytą” — muz. tan. (włoskie). 23.00 Muz. tan. (pl.).

Trwają poszukiwania meteoru pod Ostrzeszowem

„I. K. C.” donosi o poszukiwaniach meteoru, który miał spaść przed blisko trzydziestu laty pod Ostrzeszowem:

„Na ślad tego meteoru wpadł przed rokiem niemiecki łowca meteorów dyr. Schmidt, który w pewnym czasopiśmie niemieckim z r. 1907 opisał pamiętniki pewnego Niemca, opisujące sam upadek meteoru. Na skutek tej wzmianki dyr. Schmidt przybył do Polski i rozpoczął pod Ostrzeszowem poszukiwania, które doprowadziły go do odnalezienia miejsca w lesie, gdzie meteor miał spaść. Wówczas na poszukiwaniu jego pewna część uczonych polskich zapatrywała się bardzo sceptycznie, a kiedy w dodatku dyr. Schmidt w czasie wierceń nie natrafił na żadne bardziej konkretne ślady upadku meteoru poza warstwą żużlową i spalonym piasku, przerwał on swe poszukiwania i wyjechał.

Myśl jego podjęto jednak miejscowe konsorcjum prywatne, które rozpoczęło wiercenia, lecz po złamaniu świda zaprzestano dalszych prac. Jednak tylko na krótki czas. Kierownik tego konsorcjum p. Prądzyński, nie zaprzestał swego poszukiwania i obecnie prowadzi dalsze wiercenia,

które w obecnej chwili mają na celu ustalenie kierunku, w jakim obsunąć się mógł meteor w czasie swego 30-letniego spoczynku w ziemi.

Obecnie w czasie prac wiertniczych zgłosił się p. Pluciński, który w roku 1907 był w Ostrzeszowie właścicielem mleczarni. 2-go września 1907 znajdował się niedaleko miejsca, w którym spadł meteor. Słyszał huk, widział blask i słup ognia. Nacisk powietrza był wówczas, jak opowiada ten świadek, tak gwałtowny, że wztek jego zepchnięty został do rowu. Był przekonany, że tuż obok niego uderzył musiał grom. Kilka dni później poszedł odszukać miejsce, w którym rzekomy piorun uderzył. Znalazł dwie wyrwane z korzeniami sosny o nadpalonej korze, a obok sosen dół wypełniony wodą. O wypadku tym opowiedział wówczas nieżyjącemu już leśniczemu, który podzielił jego zdanie o nagłym gromie. Leśniczy ten wyraził przekonanie, że przyczyna ściągnięcia gromu był zakopany — według krążących opowiadań — skarb powstańców z roku 1863.”

Niezwykły wypadek na dworcu lwowskim

Na dworcu Głównym we Lwowie wydarzył się niezwykle wypadek spowodowany długotrwałymi deszczami. Oberwało się mianowicie otykowanie stropu, zbudowanego z grubych szklanych tafli w głównej hali dworcowej. Spadające płyty tynku poważnie uszkodziły stojący w hali drewniany kiosk z owocami i cukierkami oraz potłukły dotkliwie sprzedawcę Michała Dziusa. Przechodzący tamtędy w krytycznej chwili Mikołaj Woźny, odniósł lekkie obrażenia. Straty wynoszą około 3.000 zł. Wypadek wydarzył się na szczęście w czasie, w którym na dworcu jest ruch bardzo słaby i obezšlo się bez większych ofiar. Huk spadającego tynku wywołał panikę wśród podróżnych, szybko jednak opanowaną.

Rozbicie rokowań o 6-godzinny dzień pracy w górnictwie

KATOWICE, 25. 10. W dniu dzisiejszym prowadzono nadal pertraktacje między zw. pracodawców a związkami zawodowymi w sprawie skrócenia czasu pracy w górnictwie. W wyniku długotrwałych dyskusyj konferencja nie dała żadnych rezultatów.

Przedstawiciel międzyzwiązkowej komisji oświadczył, że ewentualny strajk w górnictwie, który zostanie wywołany przez nieustępliwe stanowisko przemysłowców, wybuchnie tylko z winy pracodawców. Na razie rokowania między obu stronami należy uważać za rozbite.

Radcowie prawni nie podlegają ubezpieczeniu

Naczelna Rada Adwokacka na podstawie orzeczeń Sądu Najwyższego stanęła ostatnio na stanowisku, że adwokat - radca prawny jakiejś instytucji pozostaje wobec niej w sui generis stosunku umownym, który nie jest ani pracą najemną, ani stosunkiem służbowym, wobec czego nie powinien podlegać obowiązkowi ubezpieczenia w Ubezpieczalni Społecznej, chociażby nawet pobierał stałe wynagrodzenie i był zobowiązany do poświęceń sprawom tej instytucji określonej ilości czasu.

Natomiast to stałe uposażenie podlega podatkowi dochodowemu według części II ustawy o państwowym podatku dochodowym, jako uposażenie stałe, bez względu na jego charakter.

P. K. O. złożyła ofiarę w kwocie 100.000 złotych na akcję Obywatelskiego Komitetu Zimowej Pomocy Bezrobotnym.

Ucieczka 4-ch więźniów z więzienia w Baranowiczach

Z więzienia w Baranowiczach zbiegło czterech więźniów, skazanych na kary wysokości kilku lat. Więźniowie przepielowali kraty w oknie, a następnie przy pomocy drabiny przedostali się poza mury więzienia. Są to: Jan Paszko, Wiktor Bali, Antoni Niekruto i Kazimierz Pochodnia. Za zbiegami zorganizowano pościg.

Dozbroić Polkę na morzu.

Nowe wykopalisko w Poznaniu

Przy kopaniu fundamentów pod budowę Ośrodka Zdrowia przy Placu Kolegiackim w Poznaniu, natrafiono na dużej przestrzeni na grube mury, szerokości przeszło 1 m. Jest ich kilka i łączą się między sobą przy pomocy podziemnych chodników. Pochodzą one z czasów budowy kolegiaty, a więc z początku XIII wieku. Znalaziono tam również kilka szkieleatów, zapewne pozostałości dawne go cmentarzyska kościelnego.

Ś. p. Adam Breza

W piątek 23 b. m. zmarł w Warszawie ś. p. Adam Breza, znany publicysta i dziennikarz, przeżywszy lat 86. Zmarły był przyjacielem Sienkiewicza i Prusa. Współpracował w „Kurierze Warszawskim”, „Rzeczpospolitej” i „Warszawiance”. Śmierć zasłużonego i cenionego dla zalet umysłu i serca dziennikarza budzi ogólny żal.

Małżeństwo dwójga młodych narodowców

W ubiegły czwartek, w kościele parafialnym w Radziminie został pobłogosławiony związek małżeński pomiędzy miejscową działaczką narodową p. Janiną Cieślakówną a p. Julianem Krężlem, aplikantem adwokackim, działaczem narodowym z Warszawy.